

Türkiye’de Hemşirelik İkinci Öğretimde Okuyan Öğrencilerin Öğretim Şekline İlişkin Düşünceleri

Yasemin CEYHAN* Ayla ÜNSAL**

*Dr.Öğr.Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, ORCID: 0000-0002-2100-5324

**Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD, ORCID: 0000-0003-3319-1600

ÖZET

Araştırma, Türkiye’deki hemşirelik ikinci öğretimde okuyan öğrencilerin öğretim şekline ilişkin düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Türkiye’de beş üniversitede ikinci öğretim programı bulunmaktadır. Kurumlardan biri çalışmaya katılmak istememiş ve dört kurumdaki 437 öğrenci çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşılmak istenmiş ve ancak gönüllü 288 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Veriler yüzde, ortalama, bağımsız gruplarda t testi, One Way Anova, LSD post hoc analizleri ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin %76.4’ü puanının normal öğretime göre düşüklüğü nedeniyle ikinci öğretimi tercih etmiş ve %60.8’i programından memnundur. Öğrencilerin %62.1’i ikinci öğretimde okumanın zaman, ulaşım, yüksek maliyet, uykusuzluk gibi sorunlara yol açtığını ancak tekrar tercih etme durumu olsa %54.5’i yine ikinci öğretim seçebileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin programlarından memnuniyet durumları karşılaştırıldığında; okudukları okul, ikinci öğretim okumanın sorunlara yol açması ve ikinci öğretim not ortalamalarını etkilemesi ($p<0.001$) ile psikolojik ve uyku sorunları yaşama durumları ($p<0.05$) arasında anlamlılık bulunmuştur. Öğrencilerin yanı sıra öğretim elemanlarının da ikinci öğretime ilişkin görüşleri belirlenmeli ve ikinci öğretim programı her yönüyle gözden geçirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; Öğrenci Hemşire; İkinci Öğretim

Thoughts on Teaching Method of the Students of Teaching in the Nursing Evening Education in Turkey

ABSTRACT

The research, nursing students studying in evening education in Turkey was conducted in order to determine the ideas of how teaching. There are evening education programs at five universities in Turkey. One of the institutions did not want to participate in the study and 437 students from four institutions formed the universe of the study. The whole universe was wanted to be reached and the study was completed with only 288 volunteer students. Data on percentage, mean, independent samples t-test, One Way ANOVA, LSD post hoc tests were evaluated by analysis. 76.4% of the students preferred evening education due to their lower scores compared to normal education and 60.8% are satisfied with their program. 62.1% of the students stated that studying in evening education causes problems such as time, transportation, high cost, insomnia, but 54.5% of them would still choose evening education if they had to choose them again. When the satisfaction levels of the students with their programs are compared; there was a significant difference between the school they are studying, the fact that their evening education causes problems and affects their evening education programs grade point averages ($p<0.001$) and their psychological and sleep problems ($p<0.05$). In addition to the students, the opinions of the academic staff about evening education programs should be determined and the evening education programs should be reviewed in all aspects.

Key Words: Nursing; Nursing Student; Evening Education

Sorumlu yazar: yasemin-ceyhan@hotmail.com

Geliş tarihi: 15.03.2021

Kabul tarihi: 24.03.2021

Atıf için: Ceyhan, Y., & Ünsal, A. (2021). Türkiye’de hemşirelik ikinci öğretimde okuyan öğrencilerin öğretim şekline ilişkin düşünceleri. *KAEÜ Sađl. Bil. Derg.*, 1(1), 22-36.

GİRİŞ

İnsanlığın varoluşu ile başlayan hemşirelik, zaman içerisinde informal ve formal olarak çeşitli eğitim yöntemleri ile harmanlanmış bir meslek olma yoluna girmiştir. Formal Hemşirelik eğitimi Türkiye’de ilk olarak Kızılay Derneği tarafından 6 aylık hasta bakım kursları ile verilmiştir. Ardından Amiral Bristol Sağlık Lisesi, hemşirelik alanında öncülük edecek pek çok lider hemşire yetişmesine katkı sağlamıştır. Cumhuriyetin kurulmasının ardından 1925 yılında açılan Kızılay Özel Hemşirelik Lisesi, hemşirelik adına uluslararası saygınlık kazanan bir niteliğe ulaşmıştır. Bunun ardından hız kazanan hemşirelik okulları, çok sayıda hemşire yetiştirerek ülkenin pek çok alanında çalışmalarına katkı sağlamıştır (Ökdem, Abbasoğlu & Doğan, 2000; Ulusoy, 1998).

Hemşirelik okullarının lise düzeyinde kalması ve tıbbın hızla gelişmesi sonucu hemşirelikte yükseköğretim ihtiyacı doğmuştur. İlk olarak 1955 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu ardından 1961 yılında Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu açılmış ve aynı üniversitede 1968 yılında yüksek lisans, 1972 yılında da doktora eğitimlerine başlamıştır (Ergöl, 2011). Bu kadar eski bir tarihi olmasına rağmen lisans ve lisansüstü eğitime oldukça geç başlayan hemşirelik mesleğinde, hızla sayısı artan üniversitelerde ülkenin hemşire ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır. Türkiye’de yükseköğretim kurumu bünyesinde fakülte bazında 92’si devlet 86’sı vakıf, yüksekokul bazında 16’sı devlet 25’i vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 219 programda hemşirelik lisans programı bulunmaktadır (Yök Atlas, 2020).

Ülkemizde nüfusun yaşlanması ile artan kronik hastalıklar, bakım yükündeki artış, hastane sayılarının fazlalaşması, kadın ve erkeklerin iş hayatında bulunması gibi sebeplerle hem hastaneye hem de çalışacak personele olan ihtiyaç artmıştır. Bu ihtiyacın üniversitelerden daha fazla mezun vererek karşılanması amacıyla normal öğretim (NÖ) programlarının yanı sıra ikinci öğretim (İÖ) programlarının açılması gündeme gelmiş ve ilk olarak 2010 yılında İnönü Üniversitesi’nde hemşirelikte İÖ programı açılmıştır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılının ilk yerleştirmesinde öğrenci kabul etmeye başlayan üniversiteyi, ikinci olarak aynı yıl ek yerleştirmelerle Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi takip etmiştir. Bu üniversitelerin ardından ertesi yıl Süleyman Demirel ve Çukurova Üniversiteleri, ondan sonraki yıl ise Siirt Üniversitesi hemşireliğe İÖ’de öğrenci almaya başlamıştır. Ancak 2020 yılı itibarı ile sadece dört üniversitede (İnönü, Siirt, Kırşehir Ahi Evran ve Burdur Mehmet Akif Ersoy) İÖ programı devam etmektedir. Ancak hem vücudun biyolojik sistemi hem de günlük rutin işlerin yürütülmesi nedeniyle İÖ’de okumanın bazı dezavantajlara yol açabileceği düşünülmüştür. İlgili literatür taramasında İÖ’nün Türkiye’de henüz çok yeni olması nedeni ile bu alanda yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öğrencilerin İÖ’ye ilişkin düşüncelerini belirlemek, varsa sorunlarını saptamak ve sorunlarına öğrenci odaklı kalıcı çözümler oluşturabilmek adına böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Araştırmanın amacı, Türkiye’deki hemşirelik İÖ’de okuyan öğrencilerin öğretim şekline ilişkin düşüncelerini belirlemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki hemşirelik İÖ eğitimi veren bütün üniversiteler oluşturmuştur. Bu kapsamda İnönü, Kırşehir Ahi Evran, Süleyman Demirel, Çukurova ve Siirt Üniversiteleri ile görüşülmüş ve çalışılmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Ancak Süleyman Demirel Üniversitesi çalışmaya katılmayı kabul etmediği için 4 üniversite çalışmaya dahil edilmiştir. Bu üniversiteler arasında örneklem seçim yöntemine gidilmemiş ve tüm okullara ulaşılmıştır. Öğrencilerin çalışmaya dahil edilmesinde ise tüm okulların aynı dönemde eğitim gören öğrencilerin olması esas alınmıştır. Bu kapsamda üniversitelerin farklı yıllarda İÖ programına başlamış olması sebebi ile tümünde ortak olan 2. sınıflar ile çalışma sürdürülmüştür. Bu sebeple araştırmanın evreni 437 iken, dahil edilme ölçütlerine uyan 288 (%65) 2.sınıf öğrencisi ile araştırma tamamlanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce okul yönetimlerinden gerekli izinler alınmış ve soru formu okullara kargo ile ulaştırılmıştır. Formlar ilgili öğretim elemanlarının destekleri ile ders öncesinde uygulanmış ve öğrenci katılımlarında gönüllülük esas alınmıştır.

Soru formu, araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Formun ilk 19 sorusu kişisel bilgileri, diğer 20 sorusu ise öğrencilerin bölümü nasıl tercih ettikleri, tercih sebepleri, bölümden memnuniyet durumları, not ortalamaları, İÖ’den memnuniyet durumu gibi soruları içermektedir.

Toplanan veriler bilgisayar ortamında yüzde, ortalama, bağımsız gruplarda t testi, One Way Anova, LSD post hoc test analizleri ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık için sınır değeri $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Araştırmaya başlamadan önce İnönü, Kırşehir Ahi Evran, Çukurova ve Siirt Üniversiteleri'nin yönetimlerinden yazılı izinler alınmıştır. Daha sonra gönüllü öğretim elemanları sayesinde formlar öğrencilerin dersleri öncesinde çalışmanın amacı açıklanarak ve sözel olurları alınarak çalışmaya katılmaya gönüllü olanlara uygulanmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen üniversitelerden %36.1 İnönü, %22.5 Çukurova, %22.2 Kırşehir Ahi Evran ve %19.1 Siirt Üniversitesi'nden katılım olmuştur. Öğrencilerin yaş ortalaması 21 olup %59.7'si kadın, %40.6'sı erkektir. %56.9'u düz lise mezunudur. Öğrenci ailelerinin eğitim durumlarına bakıldığında %52.1'inin annesinin, %42.4'ünün de babasının eğitim düzeyi ilköğretimdir. Ayrıca öğrencilerin %22.6'sı aktif olarak çalışmakta ve çalışanların %30.7'si işçidir. Öğrencilerin %63.2'si maddi gelirini öğrenim kredisi ile karşılamakta ve %39.6'sı ailesi/akrabası ile birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin %51.4'ü psikolojik problem yaşadıklarını, %37.1'i uyku problemi çektiklerini ve %26.1'i bunun sebebinin İÖ olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n=288)

Sosyo-Demografik Özellikler	n	%
Okullar		
İnönü	104	36.1
Çukurova	65	22.5
Ahi Evran	64	22.2
Siirt	55	19.1
Yaş (20.5±1.5 min=18, max=34)		
18 ve altı	7	2.4
19-21 yaş arası	237	82.3
22-24	34	11.8
25 ve üzeri	10	3.5
Cinsiyet		
Kadın	172	59.7
Erkek	116	40.3
Medeni Durum		
Evli	1	0.3
Bekar	287	99.7
Çocuk Sayısı		
Yok	287	99.7
1 çocuk	1	0.3
Kardeş Sayısı		
Yok	5	1.7
1 kardeş	83	28.8
2 kardeş	76	26.4
3 ve üzeri kardeş	124	43.1
Mezun Olunan Lise		
Düz Lise	164	56.9
Anadolu Lisesi	85	29.5
Meslek Lisesi	16	5.6
Sağlık Meslek Lisesi	13	4.5
Anadolu Öğretmen Lisesi	5	1.7
Açık Öğretim Lisesi	3	1.0
Anadolu Teknik Lisesi	1	0.3
İmam Hatip Lisesi	1	0.3
Anne Eğitim Durumu		

Okur-yazar değil	60	20.8
Okur-yazar	31	10.8
İlköğretim	150	52.1
Lise	46	16.0
Üniversite	1	0.3
Baba Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	14	4.9
Okur-yazar	26	9.0
İlköğretim	122	42.4
Lise	90	31.2
Üniversite	30	10.4
Lisansüstü	6	2.1
Çalışma Durumu		
Çalışan	65	22.6
Çalışmayan	223	77.4
Mesleği*		
İşçi	20	30.7
Memur	12	18.4
Çiftçi	3	4.6
Esnaf	11	16.9
Özel Sektör	19	29.2
Maddi İhtiyaç Karşılama		
Aileden gelen harçlıkla	139	48.3
Öğrenim kredisi ile	182	63.2
Yarı/tam zamanlı işte çalışarak	45	15.6
Yaz dönemi çalışarak	22	7.6
Özel burs ile	3	1.0
Gelir Durumu		
Gelir giderden fazla	17	6.0
Gelir gidere denk	139	48.3
Gelir giderden az	132	45.7
İkamet Yeri		
Aile/akraba ile birlikte	114	39.6
Kredi yurtlar kurumu	73	25.3
Arkadaşlar ile evde	63	21.9
Özel yurt	28	9.7
Tek başına	6	2.1
Apart otel	2	0.7
Farklı il/ilçeden geliş-gidiş	2	0.7
İkamet Ettiği Yerden Memnuniyeti		
Evet	160	55.6
Kısmen	94	32.6
Hayır	34	11.8
Herhangi Hastalık Durumu		
Evet	35	12.2
Hayır	253	87.8
Mevcut Hastalık**		
Endokrin Sistem	6	17.1
Solunum Sistemi	6	17.1
Kardiyovasküler Sistem	5	14.2
Kas-İskelet Sistemi	4	11.4
Sinir Sistemi	3	8.5
Sindirim Sistemi	3	8.5
Üriner Sistemi	2	5.7

Hematolojik Sistem	2	5.7
Allerjik Hastalıklar	2	5.7
Deri Hastalıkları	2	5.7
Hastalık Sebepi Hastanede Kalma Durumu**		
Evet	7	20.0
Bazen	15	42.8
Hayır	13	37.1
Psikolojik Sorun Durumu		
Evet	51	17.7
Bazen	97	33.7
Hayır	140	48.6
Sakinleştirici ya da Uyku İlacı Alma Durumu		
Evet	8	2.8
Hayır	280	97.2
Kullanılan ilaçlar***		
Antidepresan	7	87.5
Uyanık kalma amaçlı (Modiwake)	1	12.5
Uyku Problemi Yaşama Durumu		
Evet	107	37.1
Hayır	181	62.8
Uykusuzluğun Nedenleri****		
Psikolojik	33	30.8
İkinci Öğretim	28	26.1
İş Hayatı	13	12.1
Sınavlar	14	13.0
Arkadaşlar	9	8.4
Ailesel Problemler	7	6.5
Hastalıklar	3	2.8

*Yüzdeler n=65 üzerinden alınmıştır. **Yüzdeler n=35 üzerinden alınmıştır.

Yüzdeler n=8 üzerinden alınmıştır. *Yüzdeler n=107 üzerinden alınmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin başarı durumları ve bölümleri ile ilgili durumları sorgulandığında %36.5'i genel not ortalamasının 2.51-3.00 arasında olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin bölümden memnuniyet durumlarına bakıldığında %59.4'ü bölümünden memnun iken %26'sı kısmen memnun ve %14.6 bölümünden memnun olmadığını belirtmiştir. Memnun olmayanlar bunun nedenlerini %57.2'si bölümün zorluğu, %25.6'sı bölüme istemeyerek gelmeleri, %17'si ise toplumda hemşireliğin statüsünün düşük olması şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin bölümü tercih etme sebepleri ise %37.2'si iş bulma kolaylığı, %21.1'i ise aile isteğidir. Öğrencilerden %21.5'inin düzenli ders çalışma alışkanlığı olduğunu ifade ederken, %52.8'i alttan dersi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %60.1'i kendisini kısmen başarılı bulmakta ve ders çalışma özelliklerini %81.2'i genellikle tek başına, %62.5'i evde, %42.7'si akşam geç saatte, %65.6'sı yazarak ders çalıştığını belirtmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Bölümlerine İle İlgili Düşünceleri (n=288)

Bölümlerine İle İlgili Düşünceler	n	%
Genel Not Ortalaması		
2.00'ın altı	16	5.5
2.01- 2.50	93	32.3
2.51-3.00	105	36.5
3.01-3.50	59	20.5
3.51 ve üzeri	15	5.2
Bölüme Başlama Şekli		
Üniversite Sınavı	280	97.2
Dikey Geçiş Sınavı	4	1.4

Yatay Geçiş Sınavı	4	1.4
Bölümü Tercih Sebepleri*		
İş bulma kolaylığı	169	37.2
Aile isteği	96	21.1
Mesleğe yatkınlık	83	18.2
Sağlık alanının önemini düşünme	52	11.4
Puana göre yerleşebilme imkânı	50	11.0
Yanlış tercih	3	0.6
Akademisyen	1	0.2
Bölümden Memnuniyeti		
Evet	171	59.4
Kısmen	75	26.0
Hayır	42	14.6
Memnun Olmayanların Nedenleri**		
Bölümün zorluğu	67	57.2
Bölüme istemeyerek gelme	30	25.6
Toplumdaki statü düşüklüğü	20	17.0
Hocaların tavırları	10	8.5
Okulu sevmeme	6	5.1
Hastalarla ilgilenmenin zorluğu	5	4.2
Bulaşıcı hastalığa yakalanma riski	3	2.5
Maaş düşüklüğü	2	1.7
Düzenli Ders Çalışma Alışkanlığı		
Var	62	21.5
Yok	226	78.5
Alttan Ders Alma		
Evet	152	52.8
Hayır	136	47.2
Alttan Kalan Ders Sayısı ***		
1 ders	76	50.0
2 ders	35	23.0
3 ve daha çok ders	41	26.9
Alttan Kalan Derslerin Dönem Uzatma Durumu ***		
Evet	32	21.0
Hayır	100	65.7
Bilmiyorum	20	13.1
Kendini Başarılı Bulma Durumu		
Çok başarılı	8	2.8
Başarılı	74	25.7
Kısmen başarılı	173	60.1
Başarısız	31	10.8
Çok başarısız	2	0.7

*Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n=454 üzerinden alınmıştır.

** Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n=117 üzerinden alınmıştır.

*** Yüzdeler n=152 üzerinden alınmıştır.

Çalışmadaki öğrencilerin İÖ ile ilgili düşüncelerine bakıldığında %76.4'ü puanın gündüze göre düşüklüğü nedeniyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin İÖ'den memnuniyet durumu sorgulandığında ise %60.8'i memnun, %27.8'si kısmen memnun, %11.47'ü de memnun değil şeklinde ifade etmiştir. Memnun olmayanların %61.9'u bunun sebebini akşam okumanın zorluğu olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %62.1'i İÖ'de okumanın bazı sorunlara yol açtığını söylemişlerdir. Öğrenciler bu sorunları; %58.1'i zaman uyumsuzluğu, %40.7'si ulaşım zorluğu ve maliyeti, %27.9'u harç yatırma sorunları olarak sıralamışlardır. Bunlara rağmen öğrencilerin %54.5'i tekrar tercih etme durumu olsa yine İÖ'de okumayı seçeceklerini söylemişlerdir. Öğrencilerin %29.5'i İÖ'in not

ortalamasını kısmen (%19.4) ve tamamen (%10.1) olumsuz etkilediğini, %50.5'i bunun ilk nedeni olarak hocaların akşam verimsiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin %42.3'ü NÖ'de okumuş olsaydı notlarının daha yüksek olabileceğine inanmaktadır. Öğrencilerin İÖ'in olumlu yönlerine ilişkin fikirlerine bakıldığında; %57.2'si gündüz bol uyuma vakti bulabildiklerini belirtirken, olumsuz yönü olarak ise %42.3'ü akşam ders dinleme düzenine alışamama olarak ifade etmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin İkinci Öğretim İle İlgili Düşünceleri (n=288)

İkinci Öğretim İle İlgili Düşünceler	n	%
İkinci Öğretimi Tercih Sebepleri*		
Puanın gündüze göre düşüklüğü	220	76.4
Akşam okumanın uygunluğuna inanma	63	21.9
Aile yönlendirmesi	20	6.9
Gündüz çalışma durumu	17	5.9
Erkek olma	13	4.5
Yatay geçiş imkanı ile gelebilme	10	3.5
Yaşanılan coğrafya özellikleri	9	3.1
Şehirlerarası geliş-gidiş	6	2.1
Kız olma	5	1.7
Yanlış tercih	5	1.7
Dikey geçiş puanının yetmesi	2	0.7
Farabi amacı ile seçme	2	0.7
Evli olma	1	0.3
Çocuk sahibi olma	1	0.3
Gündüz farklı bölümde okuma	1	0.3
İkinci Öğretimden Memnuniyet		
Memnun	175	60.8
Kısmen memnun	80	27.8
Memnun değil	33	11.4
Memnun Olmayanların Nedenleri**		
Akşam okumanın zorlukları	70	61.9
Harç ücreti olması	28	24.7
Ulaşımın zorluğu	25	22.1
Staj yetersizliği	7	6.1
Hocaların verimsizliği	5	4.4
Gündüz çalışmak zorunda kalınması	4	3.5
Gündüz uykusuna alışmak	4	3.5
Ders Programı düzensizliği	3	2.6
Yemek saatlerinin uyumsuzluğu	3	2.6
Sosyal etkinliklere Katılamama	2	1.7
Başka okullara geçiş yapamama	2	1.7
İÖ Okumanın Sorun Yaşatması		
Evet	57	19.7
Kısmen	122	42.4
Hayır	109	37.8
Sorunlar***		
Zaman uyumsuzluğu yaşanması	104	58.1
Ulaşım zorluğu ve maliyeti	73	40.7
Maliyet yüksekliliği(Harç)	50	27.9
Uyku sorunları	21	11.7
Gündüz staj akşam ders olması(Ders Programı)	12	6.7
Hocaların verimsizleşmesi	9	5.0
Yemek alışkanlığının değişmesi	7	3.9
Akşam hava şartları	4	2.2
Tekrar Tercih Etme Durumu Olsa İÖ Seçimi		

Evet	157	54.5
Hayır	58	20.1
Bilmiyorum	73	25.3
İÖ Not Ortalamasına Etkisi		
Olumsuz	29	10.1
Kısmen olumsuz etkiliyor	56	19.4
Etkilemiyor	203	70.5
Etkileme Nedenleri****		
Hocaların akşam verimsizliği	43	50.5
Uyku düzeni bozukluğu	40	47.0
Ders programı düzensizliği	38	44.7
Kalabalık sınıf ortamı	32	37.6
Akşam programına uyum sağlayamamak	27	31.7
NÖ Okusaydı Notları Yüksek Olabileceğine İnanma Durumu		
Evet	45	15.6
Kısmen	77	26.7
Hayır	166	57.6
İkinci Öğretimin Olumlu Yanları*		
Gündüz bol uyuma imkanı	165	57.2
Gündüz bol vakit imkanı	142	49.3
Derslerin kısa sürmesi	62	21.5
Gündüz çalışabilme imkanı	53	18.4
Okulun sakin olması	8	2.7
İkinci Öğretimin Olumsuz Yanları*		
Akşam düzenine alışamama	122	42.3
Harç ücretleri	104	36.1
Ulaşımın yetersizliği	89	30.9
Hocaların verimsiz oluşu	39	13.5
Gündüz çalışabilecek ders saatinin azalması	32	11.1
Staj yetersizliği ve sonrasında ders olması	29	10.0
Uyku düzensizlikleri	24	8.3
Sınıf mevcudu fazlalığı ve uyum problemi yaşama	20	6.9
Yemek düzeninin değişmesi	16	5.5

*Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n=288 üzerinden alınmıştır.

**Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n=113 üzerinden alınmıştır.

***Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n= üzerinden alınmıştır.

****Birden fazla yanıt verilmiştir. Yüzdeler n=85 üzerinden alınmıştır.

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile İÖ'den memnuniyet düzeyleri karşılaştırıldığında; İnönü Üniversite'sinde okuyanlar ($p<0.001$), psikolojik sorun yaşamayanlar, uyku sorunu yaşamayanların memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri İle İÖ'de Okumaktan Memnuniyet Düzeylerinin Karşılaştırılması

Sosyo-demografik Özellikler	İÖ' de Okumaktan Memnuniyet Durumu						Test (F / t)
	Memnun		Kısmen Memnun		Memnun Değil		
	n	%	n	%	N	%	
Okullar							6,808 .000
İnönü	81	46.3	17	21.2	6	18.2	
Çukurova	30	17.1	25	31.2	10	30.3	
Ahi Evran	38	21.7	17	21.2	9	27.3	
Siirt	26	14.9	21	26.2	8	24.2	
Yaş							

18 ve altı	5	2.9	2	2.5	-	-	.946
19-21 yaş arası	141	80.6	68	85.0	28	84.8	.419
22-24	21	12.0	8	10.0	5	15.2	
25 ve üzeri	8	4.6	2	2.5	-	-	
Cinsiyet							
Kadın	110	62.9	41	51.2	21	63.6	-.726
Erkek	65	37.1	39	48.8	12	36.4	.824
Medeni Durum							
Evli	-	-	1	1.2	-	-	.714
Bekar	175	100	79	98.8	33	11.5	.476
Kardeş Sayısı							
Yok	3	1.7	2	2.5	-	-	1,105
1 kardeş	56	32.0	20	25.0	7	21.2	.356
2 kardeş	46	26.3	20	25.0	10	30.3	
3 ve üzeri kardeş	67	40.0	38	47.5	16	48.5	
Mezun Olduğu Okul							
Düz Lise	96	54.9	47	58.8	21	63.6	
Anadolu Lisesi	56	32.0	21	26.2	8	24.2	
Meslek Lisesi	8	4.6	6	7.5	2	6.1	.811
Sağlık Meslek Lisesi	7	4.0	5	6.2	1	3.0	.578
Anadolu Öğretmen Lisesi	5	2.9	-	-	-	-	
Açık Öğretim Lisesi	2	1.1	-	-	1	3.0	
Anadolu Teknik Lisesi	-	-	1	1.2	-	-	
İmam hatip Lisesi	1	0.6	-	-	-	-	
Anne Eğitim Durumu							
Okur-yazar değil	29	16.6	22	27.5	9	27.3	
Okur-yazar	20	11.4	10	12.5	1	3.0	1,387
İlköğretim	93	53.1	40	50.0	17	51.5	.239
Lise	33	18.9	7	8.8	6	18.2	
Üniversite	-	-	1	1.2	-	-	
Baba Eğitim Durumu							
Okur-yazar değil	6	3.4	7	8.8	1	3.0	
Okur-yazar	18	10.3	6	7.5	2	6.1	1,222
İlköğretim	68	38.9	38	47.5	16	48.5	.299
Lise	62	35.4	21	26.2	7	21.2	
Üniversite	17	9.7	7	8.8	6	18.2	
Lisans üstü	4	2.3	1	1.2	1	3.0	
Çalışma Durumu							
Çalışan	37	21.1	21	26.2	7	21.2	.416
Çalışmayan	138	78.9	59	73.8	26	78.8	.678
Gelir Durumu							
Gelir giderden fazla	11	6.3	4	5.0	2	6.1	1,466
Gelir gidere denk	95	54.3	29	36.2	15	45.5	.213
Gelir giderden az	67	38.3	47	58.8	16	48.5	
İkamet Yeri							
Aile/akraba ile birlikte	75	42.9	27	33.8	12	36.4	
Kredi yurtlar kurumu	44	25.1	20	25.0	9	27.3	
Arkadaşlar ile evde	32	18.3	24	30.0	7	21.2	.682
Özel yurt	18	10.3	8	10.0	2	6.1	.687
Tek başına	4	2.3	-	-	2	6.1	
Apart otel	1	0.6	-	-	1	3.0	
Farklı il/ilçeden geliş-gidiş	1	0.6	1	1.2	-	-	
Psikolojik Sorun Durumu							
Evet	26	14.9	15	18.8	10	30.3	3,808 .023

Bazen	53	30.3	33	41.2	11	33.3	
Hayır	96	54.9	32	40.0	12	36.4	
Sakinleştirici/Uyku İlacı							
Kullanıyor	5	2.9	2	2.5	1	3.0	1,123
Kullanmıyor	170	97.1	78	97.5	32	97.0	.263
Uyku Problemi							
Evet	46	26.3	32	40.0	13	39.4	2,184
Hayır	129	73.7	48	60.0	20	60.6	.030

Öğrencilerin bölümleri ile ilgili düşünceleri ve memnuniyet düzeyleri arasında herhangi bir anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin Bölümleriyle İlgili Düşünceleri İle İÖ'de Okumaktan Memnuniyet Düzeylerinin Karşılaştırılması

Bölümleri İle İlgili Düşünceler	İÖ' de Okumaktan Memnuniyet Durumu						Test (F / t)
	Memnun		Kısmen Memnun		Memnun Değil		
	n	%	n	%	N	%	
Bölüme Başlama Şekli							
Üniversite Sınavı	171	97.7	78	97.5	31	93.9	.504
Dikey Geçiş Sınavı	2	1.1	1	1.2	1	3.0	.605
Yatay Geçiş Sınavı	2	1.1	1	1.2	1	3.0	
Bölümden Memnuniyeti							
Evet	107	61.1	48	60.0	22	66.7	.237
Kısmen	41	23.4	25	31.2	6	18.2	.789
Hayır	27	15.4	7	8.8	5	15.2	
Düzenli Ders Çalışma							
Evet	37	21.1	18	22.5	7	21.5	.118
Hayır	138	78.9	62	77.5	26	78.5	.907
Altan Ders Alma							
Evet	97	55.4	39	48.8	16	48.5	-1,031
Hayır	78	44.6	41	51.2	17	51.5	.303
Kendini Başarılı Bulma							
Çok başarılı	6	3.4	1	1.2	1	3.0	
Başarılı	42	24.0	25	31.2	7	21.2	.417
Kısmen başarılı	105	60.0	46	57.5	22	66.7	.796
Başarısız	20	11.4	8	10.0	3	9.1	
Çok başarısız	2	1.1	-	-	-	-	

Öğrencilerin İÖ'de okumanın sorunlara yol açtığını belirtenler ve not ortalamasını olumsuz etkilediğini düşünenler ile İÖ'den memnuniyet arasında yüksek düzeyde anlamlılık bulunmuştur ($p < 0.001$) (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin İÖ İlgili Düşünceleri İle İÖ'de Okumaktan Memnuniyet Düzeylerinin Karşılaştırılması

İÖ İle İlgili Düşünceler	İÖ'de Okumaktan Memnuniyet Durumu						Test (F / t)
	Memnun		Kısmen Memnun		Memnun Değil		
	n	%	n	%	n	%	
İÖ'de Okumanın Sorunlara Yol Açması							
Açıyor	11	6.3	24	30.4	21	63.6	82,922
Kısmen	58	33.1	53	67.1	11	33.3	.000

Açmıyor	106	60.6	2	2.5	1	3.0	
İÖ'nin Not Ortalamasına Etkisi							
Olumsuz etkiliyor	10	5.7	8	10.0	11	33.3	
Kısmen olumsuz etkiliyor	19	10.9	27	33.8	10	30.3	24,043
Olumsuz etkisi yok	146	83.4	45	56.2	12	36.4	.000

TARTIŞMA

Çalışmanın temel amacı İÖ'de okuyan hemşirelik bölümü öğrencilerinin, öğretim şekline ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Çalışmaya katılan kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerden fazladır. Bu durum hemşirelik mesleğinin günümüze kadar toplumumuzda kadınlara ait bir meslek olarak benimsenmesinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar 2007 yılında çıkarılan kanun ile (Resmi Gazete, 2007) erkeklerin de hemşirelik mesleğini yapabilme durumlarının önü açılmış olsa da hala toplumdaki algı, hemşirelik mesleğinin kadınlara özgü olduğudur. Özellikle çalışan erkek hemşirelere hitap şeklinin hala bilinmemesi ve tartışılması ayrıca hemşire kelimesinin eskiden kız kardeş anlamında kullanılıyor olması, erkeklerin bu durumu daha zor kabul etmelerine neden olmaktadır. Bu konuda Amerika'da Louisiana Hastanesi Hemşirelik Müdürü ve Amerikan Erkek Hemşireler Meclisinin Sekreteri Hebert ve aynı hastanede çalışan Dr. Heasley erkek hemşirelerin isimlerinden dolayı sayılarının hala yeterince artmadığını belirtmişlerdir (Marysville, 2002). Ünsal ve ark. yaptığı çalışmada (Ünsal, Akalın & Yılmaz, 2010) akademisyen, polis ve öğretmenlerden oluşan katılımcıların çoğu erkek hemşirelere nasıl hitap edeceklerini bilmediklerini ve hemşir, sağlıkçı, beyefendi gibi sıfatların kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Yaklaşık 14 yıldır uygulanan kanunun, zaman içerisinde artan erkek hemşire sayısı ile toplumdaki kadın hemşire algısını azaltacağı düşünülmektedir. Diğer yandan çalışmadaki kız öğrencilerin daha fazla olması, öğrencilerin yıl kaybetmeden üniversiteye yerleşmek istemiş olabileceğini düşündürmüştür. Toplumumuzda bazı kesimlerde hala süregelen kızların okul hayatında karşılarına çıkarılan zorluklar nedeni ile bir an önce üniversiteye yerleşmek istemiş olabilirler. Bu durumda İÖ puanlarının daha düşük olması, kız öğrencilerin tekrar üniversiteye hazırlanmak için bir yıl daha kaybetmek istemeden iş sahibi olabilecekleri ile ilişkilendirilebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı aktif olarak çalışmaktadır. Özellikle İÖ'de okuyan öğrencilerin gündüz çalışma imkanı bulması onların üniversite hayatlarında hem iş tecrübesi edinmelerine hem de ekonomik olarak bütçelerine katkı sağlamaktadır. Tanrıoğen ve Baştürk'ün (Tanrıoğen & Baştürk, 2008) çalışmasında İÖ'de okuyan öğrencilerin gündüz çalışabilme imkanının olmasını İÖ'in olumlu yanı olarak belirtmesi çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ancak okul ve iş hayatını beraber götüren öğrencilerin fiziksel ve zihinsel yorgunlukları artmakta, uyku düzenleri bozulmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin uyku problemi yaşadıklarını belirtmeleri İÖ'de okumanın bir dezavantajı olarak alıştıkları uyku düzenlerinin bozulmasına yol açmaktadır. Bunun yanı sıra çalışmaları sebebi ile gündüzleri de yeterince dinlenemeyen öğrencilerin İÖ'de yaşadıkları problemlerin arttığı düşünülmektedir. Bu durumu etkileyebilecek bir diğer sebep ise öğrencilerin psikolojik sorun yaşadıklarını ve bazılarının bu sebep dolayısı ile ilaç kullanmak zorunda olduğunu bildirmesi ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca öğrenciler uykusuzluk nedenlerinin ilk üç sırasındaki etkenleri psikolojik, İÖ ve iş hayatı olarak sıralamışlardır. Bu üç etkenin birbirlerini sürekli olumsuz olarak etkilemesi ve kısır bir döngü içerisinde olması; ortaya çıkacak olumsuzluklar açısından beklenen bir durumdur.

Öğrencilerin hemşirelik bölümünü tercih sebeplerine bakıldığında ilk sırada iş bulma kolaylığı ve ailelerinin istemesi gelmektedir. Bu durum ülkemizin sağlık alanındaki hemşire açığı ile paralellik göstermektedir. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) 2015 raporuna göre (OECD, 2015); bin kişi başına düşen hemşire sayısı, %17,4 ile en yüksek İsviçre iken en düşük %1 ile Kolombiya'dır. Türkiye ise bu sıralama içerisinde %1,8 ile sondan altıncı sırada yer almaktadır. Bu durum ülkemizdeki açığın son derece fazla olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin iş bulma kolaylığı nedeni ile hemşireliği tercih etmesi Ünlü ve ark. (Ünlü, 2008) çalışmasında %43, Özpancar ve ark'nın (Özpancar, Aydın & Akansel, 2008) çalışmasında %53, Yücel ve ark'nın (Yücel, Güler, Eşer & Khorshid, 2011) araştırmasında %50.7, Atasoy ve Ermin'in (Atasoy & Ermin, 2016)

çalışmasında %87.6 olarak bulunmuştur. Öğrenciler kadar ailelerin de daha kolay iş bulabilme imkânı ile çocuklarının hemşireliği tercih etmelerini sağladıkları düşünülmektedir. Çalışmaya katılanların ailelerinin çoğunun ilkokul mezunu olması, çocuklarını daha kolay iş bulabilecekleri bir mesleğe yönlendirebileceklerini göstermektedir.

Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının bölümlerinden memnun olmaları sevindirici bir durumdur. Ancak azımsanmayacak bir grubun da memnun olmadığını dile getirmesi bu alanda giderilmesi gereken eksiklikler olduğunu göstermektedir. Bölümünden memnun olmayan öğrenciler bunun nedenlerini; bölümün zorluğu, bölüme istemeyerek gelme toplumdaki statü düşüklüğü gibi maddelerle ifade etmişlerdir. Sağlık alanında bir meslek öğrenmek, insan hayatının ellerinizde olmasının getirdiği sorumluluk hemşireliğin lise yıllarını yeni tamamlayan öğrenciler için zor gelmesine neden olabilmektedir. Bu durumda öğrenci-öğretim elemanı ilişkilerini güçlendirilmesi ve öğrencilerin motive edilerek daha çekirdek konularda anlaşılır ders akışlarının düzenlenmesi fayda sağlayacaktır. Ayrıca öğrencilerin bölüme istemeyerek gelmeleri memnuniyetlerini azaltıcı bir faktördür. Çalışmadaki öğrencilerin çoğunun aile isteği ile bu bölümü tercih etmiş olması, bölümlerinden memnun olma düzeyini olumsuz olarak etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Toplumdaki statü düşüklüğünün hissedilmesi ise meslek adına zedeleyici ve üzerinde önemle durulması gereken konulardan biridir. Bu durum öğretim elemanlarınca ele alınarak hemşireliğin toplumdaki yerinin güçlendirilmesi için etkileyici ve topluma faydalı işler yapılmasını gerekli kılmaktadır. Özellikle meslekleşme sürecindeki kriterlere bakıldığında; meslek mensuplarının eğitim seviyesi, motivasyonu, topluma faydalı işler yapması, toplum tarafından kabulü, meslek birliğine bağlılık gibi önemli bileşenlerin yer aldığı görülmektedir (Karadağ, 2002). Hemşirelik mesleğinin de bu kriterlere göre ele alınarak güçlü bir şekilde yapılandırılması toplumdaki statüsünün artmasına, meslek mensuplarının ve meslek adaylarının katkı sağlaması gerekmektedir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada hemşirelerin meslek olma kriterlerini karşılamada istenilir düzeyde olmadığı gösterilmiştir (Korkmaz & Görgülü, 2010). Yapılan başka bir çalışmada hemşireliğin mesleki profesyonellik durumları incelenmiş ve bu konuda yeterli profesyonel ölçütleri karşılayamadıkları bulunmuştur (Adıgüzel, Tanrıverdi & Sönmez Özkan, 2011).

Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve başarı durumları incelendiğinde; çoğu düzenli olarak ders çalışmadığını, alttan dersi bulunduğunu, kendilerini kısmen başarılı ya da başarısız bulduklarını ifade etmişlerdir. Genel not ortalamaları ise çoğunda 2.51-3.00 arasındadır. Bu durum öğrencilerin bölüme isteyerek gelmeme, bölümlerinden memnun olmama, uyku problemi yaşama, çalışmak zorunda olma gibi sebepler ile ilişkilendirilmektedir.

Çalışmadaki öğrenciler İÖ'yi tercih etmelerinin sebeplerini; puanın gündüze göre düşük olması, akşam okumanın daha uygun olduğuna inanma, ailelerinin yönlendirmesi, gündüz çalışma durumu ve erkek oldukları için rahat edebilecekleri şeklinde sıralamışlardır. Dinç ve ark'nın (Dinç, Khorshid & Denat, 2008) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin hemşireliği tercih etme sebepleri arasında benzer şekilde puanın yetmesi, boşa kalmamak ve sırf üniversite okumak gibi sebepler %30.2 olarak bulunmuştur. İÖ'de okuyan öğrencilerle yapılan başka bir çalışmada da benzer şekilde gündüz çalışabilme, akşam vaktinin daha uygun olması, günü daha iyi değerlendirebilme gibi sebeplerle İÖ'in olumlu yanları ifade edilmiştir (Tanrıöğen & Baştürk, 2008). Aynı çalışmada özellikle kız öğrencilerin ders bitiminin geç saatlere denk gelmesi nedeni ile çıkışlarda tehlike hissetmelerini İÖ'in olumsuz yanı olarak bildirmesi, bu çalışmadaki erkeklerin İÖ'de okumayı daha uygun görmeleri ile paralellik göstermektedir (Tanrıöğen & Baştürk, 2008). Çalışmadaki öğrencilerin İÖ tercih etmekten memnun olup olmadıkları sorulduğunda; çoğu memnun olduğunu belirtmiştir. Memnun olmayanlar ise; akşam okumanın zor yanlarının olduğunu, harç ücretinin fazla olmasını, ulaşımın zor olduğunu, stajların yetersiz olduğunu, hocaların akşam saatlerde verimsiz olduğunu, yemek saatlerinin uyumsuz olduğunu, ders programının düzensiz yapıldığını ve sosyal faaliyetlere katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğrencilerin şimdiye kadar alışık oldukları öğretim düzeninden farklı olan bir program türüne adapte olamamaları ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca çalışmaya katılanların henüz ikinci sınıfın ilk döneminde okuyor olmaları da bu durumu etkilemiş olabilir. Zamanla adaptasyonun daha kolay sağlanacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilere en fazla desteği vermesi ve onları motive etmesi beklenen hocaların, akşam daha verimli olabilmeleri için gündüz derslerinin hafifletilmesi, öğretim elemanı sayılarının artırılması gibi tedbirlerin alınması

gerekmektedir. Ülkemizde yapılan bir durum analizine göre; 133 hemşirelik lisans programında öğretim üyesi 772, diğer öğretim elemanları sayısı 1122 olmak üzere toplamda 1894 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Öğretim elemanlarına düşen öğrenci sayısı ise 50'dir. Hemşirelik eğitimi için ise önerilen sayı asgari olarak 10-20 öğrencidir (NEPAB, 2013; TEXAS, 2013). Bunun yanı sıra lisans öğrenci sayısı 19.7 kat artarken öğretim elemanı sayısı artışı 8.7 kat olmuştur (Kocaman & Arslan Yürümezoğlu, 2015). Buna ek olarak lisansüstü öğrenci sayısı da giderek artmaktadır. Bu durum ise öğretim elemanı sayısının oldukça yetersiz olduğunu ve İÖ'de ders verecek yeterince hoca olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Hem gündüz NÖ programını hem de İÖ programını yürütmeye çalışan öğretim elemanlarının lisansüstü ve akademik çalışmalarının da olması İÖ'de hocaların verimsiz olmasına yol açabilecek önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Konu ile ilgili olarak Tanrıoğen ve Baştürk'ün İÖ öğrencilerinin İÖ'e ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini inceledikleri çalışmada öğrencilerin çoğu İÖ'de okumanın olumsuzluklarını dile getirmişlerdir. Öğrenciler bu olumsuzlukları; İÖ harçlarının NÖ'e göre çok yüksek olması, İÖ'e ders vermeyen öğretim elemanlarından yararlanamama, gündüz okul işlerinden, sosyal faaliyetlerden, burslardan ve yemeklerden yararlanamama olarak sıralamışlardır (Tanrıoğen & Baştürk, 2008). Öğrencilerin çeşitli olumsuzluklara rağmen İÖ'yü tekrar tercih etme durumları olsa çoğunun tercih edeceğini belirtmesi İÖ'de okumaktan çoğunun memnun olması ile tutarlılık göstermektedir. Öğrencilerin İÖ'nün olumlu yanlarını; gündüz bol uyuma, bol vakit, çalışabilme imkânı, derslerin kısa sürmesi ve okulun sakin olması şeklinde sıralamışlardır. Olumsuz yanlarını ise; akşam düzenine alışamama, harç ücretlerinin fazlalığı, ulaşımın yetersizliği, hocaların verimsiz oluşu, gündüz çalışabilecek ders saatinin azalması, staj yetersizliği ve sonrasında ders olması, uyku düzensizlikleri, sınıf mevcudu fazlalığı ve uyum problemi yaşama, yemek düzeninin değişmesi şeklinde belirtmişlerdir. Bu durum İÖ'de okumaktan memnun olmama sonucu ile tutarlı bulgular vermektedir. Bu çalışmadaki olumlu ve olumsuz özelliklerin çoğu, farklı bölümlerde okuyan İÖ öğrencilerinin ifade ettikleri ile benzerlik göstermektedir (Tanrıoğen & Baştürk, 2008). Ancak konu ile ilgili yapılan çalışmaların kısıtlılığı nedeni ile her bölüme özgü ayrıntılı olarak problemlerin derinlemesine tanımlanması ve kalıcı çözüm önerilerinin getirilmesi gerekmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin İÖ'den memnuniyetleri ile bazı özellikleri karşılaştırıldığında; psikolojik sorun yaşamayanlar, uykusuzluk çekmeyenler, İÖ'de okumanın sorunlara yol açmadığını ve İÖ'nün not ortalamasını olumsuz etkilemediğini düşününler diğer öğrencilere göre İÖ'de okumaktan daha memnun olarak bulunmuştur. Bu bulgular literatür kısıtlılığı nedeni ile kendi içinde karşılaştırıldığında, çalışmanın diğer bulguları ile tutarlı olduğu görülmektedir. Ancak İÖ ile ilgili olarak alanda yapılması gereken çeşitli çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; hemşirelik bölümünü en çok düz lise mezunlarının tercih ettiği, bölümlerinden memnun oldukları, tekrar seçme imkanı olsa yine İÖ'ü tercih edebilecekleri bulunmuştur. Öğrencilerin çoğunluğunun not ortalaması orta düzeyde (2.51-3.00) ve bu öğrenciler kendilerini kısmen ya da tamamen başarılı bulan öğrencilerdir. Öğrencilerin bölümlerinden memnun olmaları ve düzenli ya da uygun aralıklarda ders çalışma alışkanlıklarının olması, not ortalamalarını da olumlu etkilemektedir. Bölümde okumaktan memnun olmayanlar ise bunun nedeni olarak bölümün zorluğu, bölüme istemeyerek gelmeleri ve mesleğin toplumdaki statüsünün düşük olması sebeplerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin İÖ ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlara göre; tercih etmelerini sağlayan en büyük etkenin puanın normal öğretime göre daha düşük olması sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum da öğrencilerin bölümlerinden memnun oldukları sonucunu destekleyen bir bulgu olduğunu göstermektedir. Memnun olmayan öğrencilerin ise bunun nedeni olarak, şimdiye kadar almış oldukları öğrenim türünden farklı olan ikinci öğrenime adapte olmanın zor olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca memnun olmayan öğrencilerin yarıdan çoğu İÖ'de okumanın bazı sorunlara yol açtığını belirtmiş, bunların arasında ise en çok zaman uyumsuzluğu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İÖ'nün notlarını olumsuz etkilediğini düşünen öğrenciler, bu durumun nedeninin en çok öğretim elemanlarının akşam verimlerinin düşük olmasından kaynaklandığını ve eğer NÖ'de okumuş olsalardı notlarının daha yüksek olabileceğini belirtmişlerdir. Öğrencilerden psikolojik ve uyku sorunları yaşayanların ayrıca İÖ'nün bazı sorunlara yol açarak notlarının daha düşük olduğunu ifade eden öğrencilerin İÖ'de okumaktan memnun olmamaları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda; öncelikle mesleğin profesyonel işlerle toplumda adından sıklıkla söz ettirebilecek başarılı çalışmaların yapılması ve bunun için meslek kuruluşlarının etkin görevler üstlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca yükseköğrenim kuruluşlarının; İÖ öğrencilerinin uyku ve zaman alışkanlıklarının değiştirilmesi adına yeterli zamanın tanınması buna yardımcı olabilmek için ise, ders programlarında staj günlerinin bulunduğu akşamlarda daha kolay derslerin olması ve zor/dikkat gerektiren dersler için çok geç saatlere derslerin bırakılmaması uygun çözümler olabilecektir. Ayrıca öğretim elemanları için de İÖ derslerinin olduğu günlerin gündüzünde enerjilerini tüketecek staj görevlendirmelerinin olmaması ve NÖ' de girecekleri dersler ile İÖ dersi arasında uygun dinlenme zamanlarının ayarlanmasının doğru sonuçlar çıkaracağı düşünülmektedir. Bu bağlamda okul idarecilerinin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda en uygun programları hazırlamaları faydalı olacaktır. Bu nedenle öğretim elemanları ile de yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca hemşirelikte İÖ programının oldukça yeni olması ve sadece beş üniversitede bulunması konu ile ilgili yapılan tek çalışma olması nedeni ile önemlidir. Bu tür çalışmaların mevcut sorunlara kalıcı çözümler üretilebilmesi ve gelecekte açılması planlanan İÖ'lere yol gösterebilmesi açısından sayısının ve çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir. Bu nedenle farklı ve daha geniş örneklerle yeni çalışmaların yapılması ve bu alandaki kısıtlı hizmetlerin tüm okullar tarafından desteklenmesi önerilmektedir.

TEŞEKKÜR

Çalışma kapsamında anketlerin öğrencilere iletilmesinde yardımcı olan okul yöneticileri ve öğretim elemanlarına, ayrıca gönüllü olarak çalışmamıza katılan tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

YAZAR KATKI ORANI

Fikir ve tasarım; YC, AÜ; Problem tanımı; YC, AÜ; Veri toplama; YC; Veri analizi; YC, AÜ; Makalenin yazımı; YC, AÜ; Son okuma; YC, AÜ; Revizyon YC, AÜ.

KAYNAKLAR

Adıgüzel, O., Tanrıverdi, H., & Sönmez Özkan, D. (2011). Mesleki profesyonellik ve bir meslek mensupları olarak hemşireler örneği, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (9)2, 239-259.

Atasoy, I., & Ermin, C. (2016). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin mesleklerine bakış açısının incelenmesi, *DÜ Sağlık Bil Enst Derg*, 6(2), 83-91.

Dinç, S., Khorshid, L., & Denat, Y. (2008). Hemşirelik mesleğini algılamada ilk klinik uygulamanın etkisi, *Ege Üniversitesi HYO Dergisi*, 24(1), 15-26.

Ergöl, Ş. (2011). Türkiye'de yükseköğretimde hemşirelik eğitimi, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(3), 152-155.

Karadağ, A. (2002). Meslek olarak hemşirelik, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 5(2), 38-49.

Kocaman, G., & Arslan Yürümezoğlu, H. (2015). Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizi: Sayılarla hemşirelik eğitimi (1996-2015), *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 255-262.

Korkmaz, F., & Görgülü, S. (2010). Hemşirelerin, meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 17(1), 1-17.

Marysville, W.A. Why are there so few male nurses? Erişim <http://www.medzilla.com/press61102.html>.

Nursing Education Program Approval Board (NEPAB). Standards for Alberta nursing education program leading to initial entry to practice as a registered nurse. (2017). Erişim: http://www.nurses.ab.ca/content/dam/carna/pdfs/DocumentList/Standards/RN_InitialEntry_NEPAB_Standards_Jan2013.pdf

Ökdem, Ş., Abbasoğlu, A., & Doğan, N. (2000). Hemşirelik tarihi, eğitimi ve gelişimi, *Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı*, 1(1), 5-11.

Özpancar, N., Aydın, N., & Akansel, N. (2008). Hemşirelik I. Sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi, Cumhuriyet Üniversitesi HYO Dergisi, 12(3), 9-17.

Resmi Gazete. (2007). Erişim <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502-3.htm>

Sülekli, E., & Mortaş, A. OECD, Avrupa Birliği Sağlık İstatistikleri ve Türkiye: Hastanelerde beşeri ve fiziki kaynakların incelenmesi. (2017). Erişim <https://www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/35c966a9f1d343909d4d0858bec69333.pdf>

Tanrıoğen, A., & Baştürk, R. (2008). İkinci öğretim öğrencilerinin ikinci öğretim programına ilişkin görüşlerinin meslek seçimi ve ilgilerine göre analizi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2), 13-23.

Texas Board of Nursing (BON). Education guideline, ratio of faculty to students in clinical learning experiences. (2017). Erişim https://www.bon.texas.gov/pdfs/education_pdfs/education_nursing_guidelines/3.8Clinical_Learning_Experiences/3-8-2-a.pdf

Ulusoy, M.F. (1998). Türkiye’de hemşirelik eğitiminin tarihsel süreci, C. Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2(1), 1-8.

Ünlü, S., Özgür, G., & Gümüş, A. (2008). Hemşirelik yüksekokulundaki öğrencilerin hemşirelik mesleği ve eğitimi ile ilgili görüş ve beklentileri, Ege Üniversitesi HYO Dergisi, 24(1), 43-56.

Ünsal, A., Akalın, İ., & Yılmaz, V. (2010). Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(1), 420-431.

Yök Atlas. (2020). Erişim <https://yokatlas.yok.gov.tr/netler-tablo.php?b=20040>

Yücel, Ç.Ş., Güler, K.E., Eşer, İ., & Khorshid, L. (2011). İki farklı eğitim sistemiyle öğrenim gören hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının karşılaştırılması, Ege Üniversitesi HYO Dergisi, 27(3), 1-8.